

Warszawa, dnia 6.09. 2017 r.

MINISTER ŚRODOWISKA

BJA-I.0941.7.2016

Pan
Kazimierz Kujda
Prezes Zarządu
Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Ministra Środowiska nr 16/2016 z dnia 11 października 2016 r., zespół kontrolujący Ministerstwa Środowiska przeprowadził w dniach 17 – 28 października 2016 r. kontrolę problemową w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) w zakresie organizacji i przeprowadzania konkursów w ramach realizacji programów priorytetowych *Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii. Część 1) BOCIAN – Wzrost udziału rozproszonych, odnawialnych źródeł energii oraz Edukacja Ekologiczna* w latach 2014-2015.

Kontrola została przeprowadzona przez zespół kontrolujący Biura Kontroli i Audytu Wewnętrznego Ministerstwa Środowiska w składzie:

- Katarzyna Żebrowska – Starszy Specjalista,
- Michał Gałkowski – Specjalista.

W okresie objętym kontrolą funkcje Prezesa NFOŚiGW pełnili Pani Małgorzata Skucha od dnia 1 stycznia 2013 r., a następnie Pan Kazimierz Kujda, powołany na to stanowisko 18 grudnia 2015 r.

Kontrola niniejsza została przeprowadzona na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej*¹.

Ustalenia kontroli:

Na podstawie przeprowadzonego postępowania kontrolnego działalność Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w kontrolowanych obszarach została **oceniona pozytywnie z zastrzeżeniami**.

¹ Dz. U. nr 185, poz. 1092

Stwierdzone uchybienia dotyczyły znacznego wydłużenia oceny wniosków o dofinansowanie podczas I naboru w ramach programu priorytetowego *Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii. Część 1) BOCIAN – Wzrost udziału rozproszonych, odnawialnych źródeł energii*.

W przypadku programu *Edukacja Ekologiczna* zasady ubiegania się o dofinansowanie w ramach I konkursu w 2014 r. nie zapewniły równego traktowania wnioskodawców w zakresie oceny według Kryterium selekcji nr 2, tj. *Budżet i efektywność finansowa przedsięwzięcia*, ponieważ wnioskodawcy byli oceniani na podstawie dokumentów finansowych obejmujących różne okresy.

W przypadku obu programów wprowadzenie od 2015 r. do regulaminów konkursów i naborów, zapisów uniemożliwiających uzupełnienie braków formalnych w składanych wnioskach, spowodowało negatywną ocenę wniosków o dofinansowanie na etapie oceny według kryteriów dostępu. W konkursach prowadzonych w 2014 r. w ramach Programu *Edukacja Ekologiczna* 30% złożonych wniosków o dofinansowanie zostało ocenionych negatywnie pod kątem spełnienia kryteriów dostępu, a w konkursach prowadzonych w 2015 r. negatywnie oceniono 64% wniosków w tym samym kryterium. Wprowadzenie omawianych zapisów najprawdopodobniej było przyczyną zwiększenia odsetka wniosków odrzuconych w 2015 r. w porównaniu z 2014 r.

Za niecelowe uznano także zapisy regulaminów konkursów i naborów nakładające obowiązek złożenia załączników do wniosku zarówno w wersji elektronicznej jak i papierowej. W połączeniu z wyżej opisanymi zapisami, one również były przyczyną negatywnej oceny wniosków według kryteriów dostępu. W II naborze w 2015 r. w programie *Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii. Część 1) BOCIAN – Wzrost udziału rozproszonych, odnawialnych źródeł energii* spośród 12 kontrolowanych wniosków, 3 zostały negatywnie ocenione według kryteriów dostępu z powodu niezgodności załączników do wersji papierowej wniosku i wersji elektronicznej.

Ustalenia szczegółowe:

1. Program priorytetowy *Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii. Część 1) BOCIAN – Wzrost udziału rozproszonych, odnawialnych źródeł energii*

Główne założenia Programu Priorytetowego pn. *Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii. Część 1) BOCIAN - Rozproszone, odnawialne źródła energii*:

- forma dofinansowania: pożyczka do 85% kosztów kwalifikowanych
- okres wdrażania: 2014 – 2023
- budżet – 570 mln zł

Realizacja programu:

W latach 2014-2015 przeprowadzono 2 nabory (po jednym naborze w każdym roku). NFOŚiGW 1 kwietnia 2014 ogłosił nabór ciągły wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych w ramach programu priorytetowego BOCIAN. I nabór ciągły trwał od 1 kwietnia 2014 r. do 30 września 2014 r. W ramach I naboru wpłynęło 48 wniosków na łączną kwotę pożyczki 320,5 mln zł. W wyniku pozytywnej oceny wniosków o dofinansowanie podpisano 7 umów na łączną kwotę pożyczek 55,4 mln zł (tj. 62% zaplanowanych środków), (w tym 1 pożyczka rynkowa na kwotę 4,6 mln zł).

II nabór ciągły ogłoszony 17 kwietnia 2015 r. trwał do 29 grudnia 2015 r. W ramach II naboru wpłynęło 45 wniosków na łączną kwotę pożyczki 293,8 mln zł. Zawarto 1 umowę na kwotę 8.3 mln zł, w ramach której zrealizowano budowę elektrowni wiatrowej. Pożyczka została wypłacona. 10 wniosków spełniło kryteria merytoryczne. Z uwagi na brak regulacji prawnych w zakresie Ustawy o odnawialnych źródłach energii (OZE) nie było możliwe podpisanie umów z pozostałymi wnioskodawcami.

Szczegółową kontrolą objęto wybrane² wnioski w ramach naborów:

- I nabór w 2014 r. – 6 wniosków o dofinansowanie, spośród 48, które wpłynęły, tj. 12% ogółu;
- II nabór w 2015 r. – 6 wniosków o dofinansowanie, spośród 45, które wpłynęły, tj. 13% ogółu;

I Nabór

Wniosek nr 526/2014 BioPark Bojanowo Sp. z o.o. pn. „Budowa instalacji biogazowni rolniczej w miejscowości. Gilina Wielka, gm. Bojanowo”

Badany wniosek został złożony 1 kwietnia 2014 r., natomiast jego ocena formalna nastąpiła 4 maja 2015 r. Pomiędzy datą złożenia wniosku, a datą jego oceny formalnej upłynęło 398 dni. Zgodnie z wyjaśnieniami NFOŚiGW w 2014 r. nie było żadnego dokumentu, który regulowałby kwestie związane z czasem oceny wniosków, które były składane w naborach ciągłych³. Zdaniem kontrolujących, w celu zapewnienia przejrzystości działań NFOŚiGW, powinien zostać sporządzony dokument regulujący zasady oceny wniosków, w szczególności terminy na przeprowadzenie ich oceny.

Długotrwałe przeprowadzenie oceny wniosków w ramach I naboru wniosków spowodowane było zmianą regulacji dotyczących udzielania pomocy publicznej. Dnia 2 lipca 2014 r., tj. w trakcie trwania naboru, weszło w życie Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych warunków udzielania horyzontalnej pomocy publicznej na niektóre cele z zakresu ochrony środowiska⁴, które miało wpływ na ocenę złożonych wniosków o dofinansowanie. W związku z powyższym dla wniosków o dofinansowanie złożonych lub ocenianych po 30 czerwca 2014 r., wydłużył się czas oceny w zakresie pomocy publicznej, w przypadku gdy zastosowanie miały przepisy dotyczące pomocy horyzontalnej na ochronę środowiska. Wejście w życie ww. rozporządzenia implikowało zmianę zasad oceny wniosków, co pociągnęło za sobą zmianę formularza wniosków. Nowe regulacje zmieniły sposób liczenia kosztu kwalifikującego się do objęcia pomocą. W celu umożliwienia przeprowadzenia oceny wniosków w aspekcie nowych regulacji w obszarze pomocy publicznej, konieczne było opracowanie wartości referencyjnych jednostkowych nakładów inwestycyjnych i kosztów eksploatacyjnych źródeł energii, co znacznie wydłużyło przebieg naboru⁵.

Pomimo okoliczności wskazanych powyżej, działanie NFOŚiGW było długotrwałe. Od wpłynięcia wniosku do zakończenia jego oceny upłynął ponad rok. Po złożeniu wniosku jego ocena powinna odbyć się niezwłocznie, a po zmianie warunków udzielania pomocy publicznej, należało jak najszybciej podjąć działania zmierzające do zakończenia oceny wniosku.

² Wybór próby mieszany, tj. losowo-celowy

³ Mail z dnia 20 kwietnia 2017 r.

⁴ Dz. U. z 2014 r. poz. 908

⁵ Pismo NFOŚiGW z dnia 29 czerwca 2015 r. znak: NF/15264/2015. mail z dnia 12 maja 2017 r.

Wniosek nr 1591/14 Wnioskodawca: Aerga Sp. z o.o., przedsięwzięcie pn. „Budowa farma fotowoltaicznego o mocy 0,8 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą”.

Badany wniosek został złożony 30 września 2014 r., natomiast jego ocena formalna nastąpiła 7 stycznia 2015 r. Pomiędzy datą złożenia wniosku, a datą jego oceny formalnej upłynęło 99 dni.

Koordinator Programu wyjaśniła/poinformowała, że przedłużająca się procedura oceny wniosku miała związek ze wspomnianą wyżej okolicznością, związaną m.in. z wejściem w życie nowych regulacji w zakresie pomocy publicznej. W przypadku tego wniosku ocena formalna po uzupełnieniach Wnioskodawcy została przeprowadzona 7 stycznia 2015 r., z wyłączeniem kryterium dostępu 1.6 – Wnioskowane dofinansowanie zgodne z zasadami pomocy publicznej. Wskazana wyżej przyczyna sprawiła, że nie było możliwości zakończenia oceny wniosku w wymaganym terminie. Obowiązujące (w dacie oceny wniosku) w NFOŚiGW regulacje w zakresie postępowania przy ocenie formalnej (konieczność wykonania oceny według wszystkich kryteriów 1.1-1.8) powodowała wstrzymanie procesu dalszej oceny. Dnia 2 kwietnia 2015 r. Zarząd NFOŚiGW zatwierdził Założenia stosowane przy ocenie dopuszczalności horyzontalnej pomocy publicznej w ramach ww. programu priorytetowego. Wnioskodawca został poinformowany o tej zmianie i poproszony o zaktualizowanie wniosku w niezbędnym zakresie z wykorzystaniem ww. Założeń oraz, biorąc pod uwagę ewentualne zmiany, które powstały w okresie pomiędzy złożeniem ostatecznej wersji wniosku a stanem aktualnym.

Biorąc powyższe pod uwagę, nie można przyjąć, że długotrwała ocena tych wniosków o dofinansowanie spowodowana była zaniedbaniami po stronie NFOŚiGW.

Mimo, iż nie ustanowiono procedury regulującej terminów oceny wniosków, zdaniem kontrolujących uchybienie w postępowaniu NFOŚiGW w procesie oceny powyższych wniosków polegało na nieprzekazaniu wnioskodawcom – przed wystosowaniem do nich pism powiadamiających o negatywnej ocenie wniosków o dofinansowanie – informacji lub wyjaśnienia w sprawie powodów wydłużającej się oceny wniosków, a także niepoinformowanie wnioskodawców o przewidywanym terminie zakończenia tej oceny. Mając na względzie potrzebę zapewnienia przejrzystości swojego działania i długotrwałość prowadzonej oceny, powinien był to uczynić, nawet jeśli wnioskodawca nie zwracał się z odrębnymi pytaniami lub wnioskami o informację/wyjaśnienia w tej kwestii.

II Nabór

Wnioskodawca: Promet Plast s.c. Elżbieta Jeżewska, Andrzej Jeżewski z siedzibą w Olawie. Wniosek nr 1129/2015, Przedsięwzięcie pn. „Budowa elektrowni wiatrowej EW2 o mocy 3 MW – Gaj Olawski”

Rzeczony wniosek został odrzucony na skutek negatywnej oceny formalnej, dokonanej w oparciu o obowiązujące kryteria dostępu, określone w programie priorytetowym 3.3.1 „Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii, Część 1) BOCIAN – Rozproszone, odnawialne źródła energii.”

Kryteria dostępu, które nie zostały spełnione to: Kryterium nr 3: *Wniosek jest kompletny i prawidłowy, wypełniono wszystkie wymagane pola formularza wniosku.* Zgodnie z listą wymaganych załączników formalnych i finansowych do wniosku określoną w ogłoszeniu⁶ naboru dla programu

⁶ zamieszczonym na stronie internetowej NFOŚiGW

BOCIAN dla pkt. 1. Elektrownie wiatrowe konieczne jest złożenie sprawozdań finansowych za ostatnie trzy lata poprzedzające rok złożenia wniosku. Wnioskodawca nie dołączył sprawozdania finansowego za 2012 r. Ponadto, Wnioskodawca:

- nie sporządził Studium Wykonalności zgodnie z instrukcją. Brak jest w Studium Wykonalności analizy alternatywnych rozwiązań (analizy opcji);
- nie wypełnił punktu V wniosku „Wykonalność przedsięwzięcia” podpunkt 1 Uzasadnienie wyboru przyjętego rozwiązania/technologii.

Zgodnie z Regulaminem naboru wniosków § 2 pkt 4 „Wersja pisemna i elektroniczna wniosku w Generatorze Wniosku o Dofinansowanie wraz z załącznikami muszą być tożsame”. We wniosku stwierdzono następujące rozbieżności:

- „aktualne warunki przyłączenia do sieci energetycznej w zakresie wprowadzania energii do KSE”. Wersja papierowa ww. dokumentu jest z 25 sierpnia 2015 r., podczas gdy wersja elektroniczna z 30 czerwca 2015 r.,
- „kopia wyciągów z rachunków bankowych/inwestycyjnych” – Wnioskodawca w wersji papierowej wniosku dołączył dwa wyciągi, natomiast w wersji elektronicznej jeden wyciąg bankowy,
- „Wyniki pomiarów wiatrów w miejscu lokalizacji farmy wraz z obliczeniami spodziewanej produktywności farmy” – Wnioskodawca w wersji papierowej załączył o 7 dokumentów więcej, niż w wersji elektronicznej,
- „Inne decyzje administracyjne niezbędne do realizacji przedsięwzięcia” – Wnioskodawca dołączył tylko wersję papierową.

Tym samym, działając w zgodzie z *Regulaminem naboru wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć ze środków NFOŚiGW* złożone wnioski, ubiegające się o udzielenie dofinansowania, oceniane są wg kryteriów dostępu wyłącznie jako „spełnione/niespełnione”, a niespełnienie któregośkolwiek z kryteriów dostępu powoduje odrzucenie wniosku bez możliwości jego uzupełnienia.

Wniosek nr 1178/2015 Elektrownia słoneczna Świerczów Sp. z o.o., przedsięwzięcie pn. „Budowa dachowej elektrowni fotowoltaicznej o mocy 60kW w miejscowości Bąkowie-Lipa. Produkcja energii elektrycznej na sprzedaż”.

Wniosek został odrzucony na skutek negatywnej oceny formalnej, dokonanej w oparciu o obowiązujące kryteria dostępu. Zgodnie z dokumentem pn. „Regulamin naboru wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć ze środków NFOŚiGW”, złożone wnioski ubiegające się o udzielenie dofinansowania, oceniane są wg kryteriów dostępu wyłącznie jako „spełnione/nie spełnione”, a niespełnienie któregośkolwiek z kryteriów dostępu powoduje odrzucenie wniosku bez możliwości jego uzupełnienia. Rzeczony wniosek nie spełniał następujących kryteriów dostępu programu priorytetowego:

- Kryterium nr 3 „Wniosek jest kompletny i prawidłowo podpisany, wypełniono wszystkie wymagane pola formularza wniosku”: wniosek (z załącznikami) w wersji papierowej nie jest tożsamy z wnioskiem z generatora.
- Kryterium nr 12 „Zastosowano nowe urządzenia”: we wniosku i jego załącznikach brak jest informacji o zastosowaniu nowych urządzeń do realizacji przedsięwzięcia.

Wniosek nr 1268/2015 Biowatt S.A. przedsięwzięcie pn. „Budowa biogazowni rolniczej w miejscowości Nowe Borza”.

Wniosek został odrzucony na skutek negatywnej oceny formalnej, dokonanej w oparciu o obowiązujące kryteria dostępu, określone w programie priorytetowym. Nie zostało spełnione Kryterium nr 3 „Wniosek jest kompletny i prawidłowo podpisany, wypełniono wszystkie wymagane pola formularza wniosku”. Zgodnie z listą wymaganych załączników merytorycznych do wniosku określoną w ogłoszeniu naboru zamieszczonym na stronie internetowej NFOŚiGW dla punktu 6 „Biogazownie rolnicze oraz instalacje wytwarzania biogazu celem wprowadzenia go do sieci gazowej” wnioskodawca nie dołączył umowy lub umów wstępnych potwierdzających dostawy substratów. Zdaniem NFOŚiGW⁷ „Dołączone przez wnioskodawcę oświadczenie nie jest dokumentem zgodnym z listą wymaganych załączników dla przedmiotowego programu priorytetowego. Zgodnie z dokumentem pn. *Regulamin naboru wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć ze środków NFOŚiGW*, złożone wnioski ubiegające się o udzielenie dofinansowania, oceniane są wg kryteriów dostępu wyłącznie jako „spełnione/nie spełnione”, a niespełnienie któregośkolwiek z kryteriów dostępu powoduje odrzucenie wniosku bez możliwości jego uzupełnienia.

Wniosek nr 1138/2015 Elektrownia słoneczna Świerczów Sp. z o.o., przedsięwzięcie pn. „Budowa dachowej elektrowni fotowoltaicznej o mocy 60kW w miejscowości Bąkowie-Lipa. Produkcja energii elektrycznej na sprzedaż”.

Pismem z 6 listopada 2015 r. wnioskodawca został poinformowany, że jego wniosek został odrzucony na skutek negatywnej oceny formalnej, dokonanej w oparciu o obowiązujące kryteria dostępu. Zgodnie z dokumentem pn. „Regulamin naboru wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć ze środków NFOŚiGW”, złożone wnioski ubiegające się o udzielenie dofinansowania, oceniane są według kryteriów dostępu wyłącznie jako „spełnione/nie spełnione”, a niespełnienie któregośkolwiek z kryteriów dostępu powoduje odrzucenie wniosku bez możliwości jego uzupełnienia. Rzeczony wniosek nie spełniał następujących kryteriów dostępu programu priorytetowego:

- Kryterium nr 3 „Wniosek jest kompletny i prawidłowo podpisany, wypełniono wszystkie wymagane pola formularza wniosku”: wniosek (z załącznikami) w wersji papierowej nie jest tożsamy z wnioskiem z generatora.
- Kryterium nr 12 „Zastosowano nowe urządzenia”: we wniosku i jego załącznikach brak jest informacji o zastosowaniu nowych urządzeń do realizacji przedsięwzięcia.

Regulamin w brzmieniu z 2014 r. (który zawierał regulacje określające proces oceny wniosków składanych w ramach I Naboru) przewidywał możliwość składania przez wnioskodawców dodatkowych informacji i/lub dokumentów w przypadku gdy oceniający (NFOŚiGW) kwestionował spełnienie formalnych kryteriów dostępu.

Wnioskodawcy, którzy składali swoje wnioski pod rządami *Regulaminu naboru wniosków o dofinansowanie (...)* w brzmieniu z 2015 r. (który zawierał regulacje określające proces oceny wniosków składanych w ramach II Naboru), zostali pozbawieni możliwości uzupełnienia wniosku na etapie oceny według kryteriów dostępu, a niespełnienie któregośkolwiek z kryteriów dostępu skutkowało odrzuceniem wniosku. Ocena taka stawała się ostateczna, a ewentualna prośba wnioskodawcy o powtórny ocenę nie była rozpatrywana.

⁷ Pismo NFOŚiGW z dnia 9 listopada 2016 r. znak: NFOŚiGW-DU.0910.4.2016.3 NFOŚiGW-16-100101

Zmiana zapisów Regulaminu (dokonana w 2015 r.), która pozbawia wnioskodawców możliwości składania dodatkowych informacji i/lub dokumentów w przypadku, gdy oceniający kwestionował spełnienie danego kryterium dostępu może rodzić wątpliwości w kontekście celowości przyjęcia takiego restrykcyjnego zapisu dotyczącego spełnienia wymagań formalnych.

W tej kwestii Prezes NFOŚiGW wyjaśnił, że „zmiana „Kryteriów wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” (Uchwała Rady Nadzorczej podjęta w dniu 29.07.2014 r.) wymagała dostosowania regulaminu konkursu m. in w zakresie braku możliwości uzupełnienia wniosków na etapie oceny formalnej.

Zatwierdzone ww. uchwałą kryteria zawierały zapis:

„(...) III. Kryteria dostępu:

To kategoria kryteriów, które:

- 1. Mają zastosowanie do oceny wszystkich przedsięwzięć.*
- 2. Zawierają katalog podstawowych warunków, bez spełnienia których dofinansowanie przedsięwzięcia ze środków NFOŚiGW jest niemożliwe,*
- 3. Ocenianie są wyłącznie jako „spełnione/ nie spełnione”,*
- 4. W sytuacji niespełnienia któregośkolwiek z nich, powodują odrzucenie wniosku bez możliwości jego uzupełnienia”.*

Wprowadzenie ww. zmian miało na celu:

- poprawę transparentności stosowanych procedur wyboru przedsięwzięć poprzez zrozumiałe, precyzyjne i jak najmniej uznaniowe kryteria oraz jednoznacznie wskazane możliwości uzupełnień i odwołania od wyników oceny,
- poprawę efektywności i przejrzystości działania organizacji poprzez uspojnienie kryteriów, nie tracąc przy tym specyfiki i różnorodności dofinansowywanych przez NFOŚiGW przedsięwzięć.

Regulamin naboru trwającego od 17.04.2015 r. do 19.12.2015 r. został dostosowany do obowiązujących Kryteriów wyboru przedsięwzięć, dlatego też nie mógł przewidywać możliwości uzupełnienia wniosku w trakcie oceny zgodnie z kryteriami dostępu”.⁸

NFOŚiGW wyjaśnił także, że w 2016 r. Rada Nadzorcza uchwałą z dnia 18 marca 2016 r. zmieniła kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków NFOŚiGW. Uchwała ta ponownie wprowadziła możliwość jednokrotnego uzupełnienia wniosku na etapie oceny według kryteriów dostępu.⁹

Ponadto obowiązek złożenia załączników do wniosku zarówno w wersji elektronicznej jak i papierowej jest wymogiem nadmiernym, mogącym nakładać na wnioskodawców dodatkowe obowiązki. Załączniki zostają przekazywane w dwóch formach, a do ich oceny wystarczające byłoby przekazanie tylko w jednej formie. Brak przekazania załączników w jednej z wymaganych form lub niezgodność przekazanych dokumentów w wersji papierowej i elektronicznej, powoduje negatywną ocenę wniosku.

[Dowód: akta kontroli str. MG/77-115]

⁸ Pismo NFOŚiGW z dnia 9 listopada 2016 r. znak: NFOŚiGW-DU.0910.4.2016.3 NFOŚiGW-16-100101

⁹ Pismo NFOŚiGW z dnia 9 listopada 2016 r. znak: NFOŚiGW-DU.0910.4.2016.3 NFOŚiGW-16-100101

2. Program Priorytetowy Edukacja Ekologiczna

W latach 2014-2015 przeprowadzono 2 konkursy w 2014 r. i 6 konkursów w 2015 r. Kontroli poddano wybrane wnioski w ramach konkursów:

- I konkurs w 2014 r. – 5 wniosków o dofinansowanie, spośród 229, które wpłynęły;
- I konkurs w 2015 r. – 4 wnioski o dofinansowanie, spośród 144, które wpłynęły;
- III konkurs w 2015 r. – 4 wnioski o dofinansowanie, spośród 16, które wpłynęły

W ramach powyższych konkursów podpisano następującą liczbę umów o dofinansowanie:

- I konkurs w 2014 r. – 29
- I konkurs w 2015 r. – 29
- III konkurs w 2015 r. – 3

Poniżej przedstawiono uchybienia stwierdzone podczas weryfikacji oceny wniosków o dofinansowanie.

I Konkurs w 2014 r.

Wniosek nr 813/2014 Telewizji Religia Sp. z o.o. na realizację przedsięwzięcia pt. *Produkcja 10 odcinków telewizyjnego cyklu edukacyjnego pt. "EKODUCH", emisja cyklu w kanale Religia.tv, na stronie internetowej, dystrybucja cyklu na DVD w celach edukacyjnych.*

Ocena wniosku według kryteriów selekcji została obniżona w kryterium *Wartość merytoryczna przedsięwzięcia i metody jego realizacji* przez jednego eksperta oraz eksperta zewnętrznego rozpatrującego odwołanie. Ocena została obniżona ponieważ wnioskodawca dołączył scenariusz tylko jednego odcinka serialu, a eksperci stwierdzili, że na tej podstawie trudno jest ocenić wartość merytoryczną całego przedsięwzięcia i stwierdzić w jakim stopniu wniosek odpowiada tematyce konkursu. Niemniej należy zauważyć, że zgodnie z załącznikiem do karty oceny wniosku według kryteriów dostępu (*Listy sprawdzającej kompletność wymaganych załączników*) należało do wniosku dostarczyć scenariusz lub scenopis 1 odcinka programu. Obniżenie punktacji w tym kryterium spowodowane nie dołączeniem dokumentów dotyczących wszystkich odcinków, które nie były wymagane, było krzywdzące dla wnioskodawcy. Zasadnym byłaby zmiana listy załączników, jakie są wymagane od wnioskodawcy, tak aby mogła zostać na ich podstawie dokonana jak najbardziej obiektywna ocena.

Uwagi ogólne do Regulaminu I konkursu w 2014 r.

Zgodnie z *Listą załączników formalno-prawnych i finansowych* wnioskodawcy byli zobowiązani do dołączenia do wniosku dokumentów finansowych za 3 lata poprzedzające rok złożenia wniosku. Termin składania wniosków upływał 30 maja 2014 r. Roczne sprawozdanie finansowe jednostki podlega zatwierdzeniu nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego. Ponieważ nie wszyscy wnioskodawcy mieli zatwierdzone sprawozdanie za rok 2013 do dnia składania wniosków, do wniosku załączali sprawozdania z lat 2010-2012. Zgodnie z wyjaśnieniami¹⁰ NFOŚiGW *uznawał sprawozdania z lat 2010-2012 jak i 2011-2013*. W trakcie oceny według kryterium selekcji nr 2 *Budżet i efektywność finansowa przedsięwzięcia* ocenie podlegała sytuacja finansowa wnioskodawcy, która dokonywana była na podstawie dokumentów finansowych. W przypadku tego konkursu, ze względu na terminy złożenia

¹⁰ Pismo NFOŚiGW z dnia 9 listopada 2016 r. znak: NFOŚiGW-DU.0910.4.2016.3 NFOŚiGW-16-100101

sprawozdań finansowych oraz termin składania wniosków, nie zapewniono warunków do jednakowej oceny wnioskodawców, ponieważ byli oni oceniani na podstawie dokumentów obejmujących różne okresy.

Ponadto stwierdzono, że Regulamin konkursu nie określa terminu na zakończenie oceny wniosku według kryteriów dostępu w przypadku uzupełniania wymaganych brakujących dokumentów przez wnioskodawcę.

I Konkurs w 2015 r.

Wniosek nr 639/2015 Fundacji Promocji Gmin Polskich na realizację przedsięwzięcia pt. NIWA - Niskoemisyjna - Inteligentna - Wspólnota. Program aktywnej edukacji ekologicznej w zakresie zmniejszania emisyjności wspólnot lokalnych z wykorzystaniem rozwiązań inteligentnych.

Wniosek został odrzucony z powodu negatywnej oceny według kryteriów dostępu. Wniosek nie spełniał kryterium nr 3: *Wniosek jest kompletny i prawidłowo podpisany, wypełniono wszystkie wymagane pola wniosku*, ponieważ został podpisany przez osobę, która według dołączonego KRS nie była umocowana do jego podpisania oraz nie dołączono w wersji papierowej wniosku sprawozdań finansowych (były dołączone jedynie do wniosku złożonego za pośrednictwem Generatora Wniosków o Dofinansowanie). Zgodnie z §2 ust. 4 *Regulaminu Naboru Wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć ze środków Narodowego Funduszu i Ochrony Środowiska w ramach programu priorytetowego Edukacja Ekologiczna* wersja pisemna i elektroniczna wniosku w GWD wraz załącznikami muszą być tożsame, natomiast zgodnie z §8 ust. 4 tego dokumentu ocena wniosku na podstawie kryteriów dostępu ma postać „0-1” tzn. „nie spełnia–spełnia”. Wnioskodawca odwołał się od wyników oceny, w której wyjaśnił, że *decyzją Rady Fundacji z dnia 25.02 nastąpiła zmiana na stanowisku Prezesa Zarządu Fundacji (...). Mimo złożenia wniosku o zmianę w KRS do sądu w dniu 6 marca br. do chwili obecnej zmiany te, nie z naszej winy, nie zostały jeszcze wprowadzone do ewidencji (...).*

Wniosek został odrzucony z powodu przedłożenia KRS, który nie przedstawiał aktualnej reprezentacji Fundacji, ponieważ nie został zaktualizowany do czasu złożenia wniosku przez Fundację. Brak aktualizacji KRS nie był zależny od Fundacji. Potwierdzenie osób reprezentujących wnioskodawcę, uprawnionych do podpisania wniosków powinna być możliwa na podstawie dokumentów, które faktycznie to poświadczają. Ponadto wnioskodawca ze względu na zapisy §8 ust. 4 Regulaminu nie mógł uzupełnić dokumentów na etapie oceny według kryteriów dostępu. NFOŚiGW wyjaśnił¹¹, że w 2016 r. Rada Nadzorcza uchwałą z dnia 18 marca 2016 r. zmieniła kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków NFOŚiGW. Uchwała ta ponownie wprowadziła możliwość jednokrotnego uzupełnienia wniosku na etapie oceny według kryteriów dostępu.

Wniosek nr 684/2015 Stowarzyszenia Instytut Samorządu Terytorialnego na realizację przedsięwzięcia Gra edukacyjna „Agenda 21”

Wniosek został odrzucony ze względu na negatywną ocenę według kryteriów dostępu. Jedną z przyczyn negatywnej oceny był brak dołączenia do wersji papierowej wniosku KRS, i CV zespołu ekspertów i zespołu realizującego. Zgodnie z §2 ust. 4 Regulaminu konkursu wersja pisemna i elektroniczna wniosku w GWD wraz załącznikami muszą być tożsame. Obowiązek złożenia załączników do wniosku zarówno w wersji elektronicznej jak i papierowej jest wymogiem nadmiernym,

¹¹ Pismo NFOŚiGW z dnia 9 listopada 2016 r. znak: NFOŚiGW-DU.0910.4.2016.3 NFOŚiGW-16-100101

mogącym nakładać na wnioskodawców dodatkowe obowiązki. Załączniki są przekazywane w dwóch formach, a do oceny wniosków wystarczające byłoby przekazanie ich tylko w jednej formie.

W odniesieniu do dwóch powyższych wniosków, obowiązek złożenia załączników do wniosku zarówno w wersji elektronicznej jak i papierowej jest wymogiem nadmiernym, mogącym nakładać na wnioskodawców dodatkowe obowiązki. Załączniki zostają przekazywane w dwóch formach, a do ich oceny wystarczające byłoby przekazanie tylko w jednej formie. Brak przekazania załączników w jednej z wymaganych form, lub niezgodność wniosków i załączników pomiędzy wersją papierową a elektroniczną powoduje negatywną ocenę wniosku.

Wniosek nr 722/2015 Narodowej Fundacji Ochrony Środowiska na realizację przedsięwzięcia pt. GreenGo! Zielona infrastruktura na terenach wiejskich ostoja różnorodności biologicznej.

Karty oceny wniosku według kryteriów jakościowych nie zostały zatwierdzone.

Uwagi ogólne do I Konkursu w 2015

W ogłoszeniu o konkursie opublikowanym na stronach internetowych NFOŚiGW nie zamieszczono informacji o wymaganych załącznikach merytorycznych jakie należy załączyć razem z wnioskiem.

III konkurs w 2015 r.

Wniosek nr 1005/2015 Fundacji Drabina Rozwoju na realizację przedsięwzięcia pt. Multimedialne Centrum Natura

Karty oceny wniosku według kryteriów jakościowych nie zostały zatwierdzone.

[Dowód: akta kontroli str. KŻ/116-360]

3. Stan realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych przez Ministra Środowiska podczas poprzednich kontroli w NFOŚiGW

W wyniku przeprowadzonych czynności potwierdzono wdrożenie zaleceń pokontrolnych z kontroli nr 5/2015 i 10/2015 Ministerstwa Środowiska przeprowadzonych w NFOŚiGW:

5/2015 - Kontrola planowa przeprowadzona w dniach 13-30 kwietnia 2015 r. w zakresie:

- 1) *Sprawowania nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem kapitałowym NFOŚiGW;*
- 2) *Dofinansowywania przedsięwzięć objętych programem likwidacji „bomb ekologicznych” w ramach programu priorytetowego Ochrona powierzchni ziemi;*
- 3) *Prawidłowości wdrożenia postanowień Komunikatu Ministra Środowiska Nr 1 z dnia 30 stycznia 2014r. w sprawie szczegółowych wytycznych w zakresie kontroli zarządczej dla działów administracji rządowej - gospodarka wodna i środowisko;*
- 4) *Prawidłowości oceny wybranych wniosków o dofinansowanie w ramach konkursu programu priorytetowego pn. "System zielonych inwestycji", część 5) Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych".*

10/2015 - Kontrola doraźna przeprowadzona w dniach 24-28 sierpnia 2015 r. w zakresie prawidłowości udzielenia zamówień publicznych związanych z usługą cateringową w 2013 r.

Natomiast zalecenia z kontroli planowej nr 13/2014 przeprowadzonej w dniach 4-22 sierpnia 2014 r. zostały uznane za wdrożone częściowo, tj. zalecenia są w trakcie realizacji przez NFOŚiGW. Zakres niniejszej kontroli był następujący:

1. *Planowanie wydatków i ich realizacji w 2013 r. – efektywności i sprawności wykorzystywania środków przeznaczonych na koszty zarządzania ze środków pochodzących z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014;*
2. *Efektywność procesu oceny wniosków o dofinansowanie złożonych w otwartych naborach przeprowadzonych w ramach programów operacyjnych współfinansowanych ze środków MF EOG i NMF 2009-2014 przeprowadzonych w 2013 r.*

Zalecenia wydane w wyniku tej kontroli dotyczyły:

1. Podjęcia działań mających na celu zapewnienie dokładniejszego szacowania kosztów zarządzania związanych z wdrażaniem Programów Operacyjnych PL 02, 03 i 04.
2. Zapewnienia przestrzegania procedur wewnętrznych w zakresie naboru i oceny wniosków, zawierania umów z beneficjentami oraz wdrażania projektów.
3. Dokonania analizy przyjętych rozwiązań proceduralnych w zakresie identyfikacji możliwych usprawnień procesu naboru i oceny wniosków, zawierania umów z beneficjentami oraz wdrażania projektów.

Mając na uwadze powyższe ustalenia wnoszę o:

1. Sporządzanie regulaminów konkursów lub innych dokumentów, w których będą określone zasady oceny wniosków, w szczególności terminy na przeprowadzenie ich oceny.
2. Niedopuszczenie do zbyt długiej oceny wniosków o dofinansowanie. W przypadku wystąpienia problemów z oceną, należy niezwłocznie podejmować działania zmierzające do jak najszybszego zakończenia oceny.
3. Informowanie wnioskodawców o przedłużającej się ocenie wniosków i jej powodach.
4. Rozważenie rezygnacji z wymogu składania przez wnioskodawców załączników zarówno w wersji elektronicznej jak i papierowej
5. Wymaganie od wnioskodawców złożenia załączników i podania informacji, które pozwolą na dokładną i obiektywną ocenę wniosku.
6. Wymaganie od wnioskodawców złożenia w ramach prowadzonej oceny dokumentów finansowych obejmujących ten sam okres.
7. Zawieranie w Regulaminach konkursów terminu na zakończenie pierwszej oceny wniosku po uzupełnieniu przez wnioskodawcę brakujących dokumentów.
8. Żądanie od wnioskodawców dokumentów faktycznie potwierdzających osoby reprezentujące wnioskodawcę uprawnione do podpisania wniosków.
9. Zatwierdzanie kart oceny wniosków.
10. Publikowanie na stronie internetowej w ogłoszeniu o konkursie listy wszystkich załączników, które wnioskodawcy powinni załączyć do wniosku.

11. Wdrożenie zaleceń pokontrolnych z kontroli planowej nr 13/2014 przeprowadzonej w dniach 4-22 sierpnia 2014 r. w ramach zamykania perspektywy finansowej MF EOG 2009-2014 oraz realizacji perspektywy finansowej MF EOG 2014-2021.

Przedstawiając powyższe wystąpienie pokontrolne z kontroli, proszę Pana Prezesa o złożenie pisemnej informacji w sprawie sposobu wykorzystania wyników kontroli oraz o podjętych działaniach zmierzających do realizacji zaleceń pokontrolnych **w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.**

W przypadku realizacji zaleceń pokontrolnych, której efektem będzie zmiana wewnętrznych regulacji lub innych dokumentów, proszę o przesłanie ich kopii wraz z powyższą informacją.

2014 MINISTRA
FUNDUSZY EUROPEJSKICH
Mariusz Gajda

Do wiadomości:

Pani *Joanna Książek-Wieder* – Dyrektor Departamentu Funduszy Ekologicznych